

MUINSUSKAITSEAMET

Rahandusministeerium
info@rahandusministeerium.ee
kristo-taavi.ruus@fin.ee

Teie: 11.09.2026 nr 1.9-2/3663-1

Meie: kuupäev digiallkirjas nr 5-3/1671-1

Mälestise seisukorra ja säilimine tagamine

Muinsuskaitseamet teostas 10.09.2026 paikvaatluse, mille käigus hinnati ehitismälestise Tudulinna tuuleveski (reg-nr 14052) tehnilist seisukorda. Paikvaatluse tulemusel tuvastati, et mälestis on avariilises tehnilises seisukorras ning selle säilimine ei ole praeguses olukorras tagatud.

Vaatluse käigus selgus, et hoone katus ei ole vettpidav ning sademeveed pääsevad konstruktsioonidesse. Aknaklaasid on purunenud ja aknaavades on märgata niiskuskahjustusi. Hoone põrand on kohati pehkinud. Idapoolse paarisukse üks ukseleht on küljest kukkunud ning hoonesse sissepääs ei ole suletud, mille tulemusena on kõrvalistel isikutel võimalik hoonesse vabalt siseneda, mis suurendab vandalismi, varguste ja edasiste kahjustuste ohtu ning kujutab endast ka võimalikku ohtu inimestele. Välisseinte laastkate on tugevasti kõmmeldunud ning kohati pehkinud. Hoone üldine seisukord viitab sellele, et mälestise lagunemine jätkub ning ilma kiirete kaitsemeetmeteta kahjustused oluliselt süvenevad.

Mälestise säilitamine on oluline selle silmapaistva kultuuriloolise, arhitektuurilise ja ehitusajaloolise väärtuse tõttu. Tudulinna tuuleveski on 19. sajandi lõpus rajatud Hollandi tüüpi tuuleveski, mis kuulub Tudulinna ajaloolise keskuse olulisemate maamärkide hulka ning moodustab koos Tudulinna vana kiriku ja Tudulinna kirikuga ainulaadse kultuuripärandilise terviku. Tegemist on ühe vähese säilinud ajaloolise tuuleveskiga, milles on alles väärtuslik algupärane sisseseade, ning teadaolevalt ainsa säilinud laastukattega puitveskiga Ida-Virumaal. Mälestis on oluline tunnistus piirkonna põllumajandus-, tehnika- ja ehitusajaloost ning kujutab endast üht Tudulinna ajaloolise miljöö ja identiteedi tähtsat sümboolhoonet. Mälestise lagunemine või hävimine tähendaks väärtusliku ja ainulaadse ehituspärandi osa pöördumatut kaotust.

Kuigi mälestise tehniline seisukord on riikliku kaitse eelduste hindamisel oluline asjaolu, ei ole halb seisukord iseenesest piisav alus mälestiseks olemise lõpetamiseks. Muinsuskaitseameti esialgsel hinnangul on Tudulinna tuuliku kultuuriväärtus jätkuvalt säilinud ning seetõttu on põhjendatud riikliku kaitse jätkamine.

Konsulterisime selles küsimuses ka Kultuuriministeeriumiga. Ministeeriumi hinnangul ei ole kõnealune hoone nende ülesannete täitmiseks vajalik, mistõttu ei ole riigivara üleandmine sellisel kujul võimalik.

Juhime tähelepanu, et vastavalt Muinsuskaitseaduse § 33 lõikele 1 on mälestise omanik või valdaja kohustatud mälestist säilitama ja korras hoidma. Mälestise säilitamise kohustus hõlmab

muu hulgas selle kaitsmist ilmastikumõjude, lagunemise ning muude säilimist ohustavate tegurite eest. Muinsuskaitseaduse § 3 lõike 4 kohaselt lähtutakse mälestiste kaitsmisel ettevaatuspõhimõttest, mille kohaselt peavad mälestisele suunatud tegevused vähendama mälestise hävimise ohtu ning toetama selle väärtuste säilimist. Praegune olukord näitab, et mälestise seisukord halveneb jätkuvalt ning viivitamatu sekkumine on vajalik edasiste kahjustuste vältimiseks. Märgime, et MukS § 34 lg 1 lähtudes seisneb mälestise rikkumine ka säilitamiskohustuse täitmata jätmises, mille kohaselt on ehitise või selle osa seisukord halvenenud.

Vastavalt Riigivaraseaduse § 8 lõikele 1 on riigivara valitseja kohustatud riigivara valitsema eesmärgipäraselt, otstarbekalt, säästlikult ja heaperemehelikult. Riigivaraseaduse § 90 lõike 3 kohaselt tagab riigivara valitseja hoonestatud kinnisvara korrashoiu, lähtudes kinnisvara korrashoiu heast tavast.

Eeltoodust tulenevalt palume Teil koheselt rakendada meetmeid hoone edasise lagunemise peatamiseks ning mälestise säilimise tagamiseks. Esmajärjekorras tuleb tagada hoone sulgemine kõrvalistele isikutele, vältida sademevee pääsemist hoonesse ning rakendada vajalikke ajutisi kaitsemeetmeid kahjustuste süvenemise tõkestamiseks. Palume teilt teavet kavandatavate tegevuste ja nende elluviimise ajakava kohta hiljemalt 13.10.2026.

Kuna esitatud pöördumises toote välja, et Rahandusministeeriumil kui riigivara valitsejal, ei ole Tudulinna tuuleveski kinnistu enda ülesannete täitmiseks vajalik, palume astuda esimesel võimalusel samme kinnistule ja seal asuvale hoonele uue omaniku leidmiseks. Meie senine kogemus näitab, et hoonete säilimise parim eeldus on nende jätkuv ja eesmärgipärane kasutamine. Seetõttu on oluline leida hoonele omanik, kes on huvitatud selle kasutamisest ning valmis tagama hoone regulaarse hoolduse ja heaperemeheliku säilimise.

Meile teadaolevalt tegutseb piirkonnas MTÜ Tudulinna Kultuurikants, mille eesmärk on kohaliku kultuuripärandi säilitamine, uurimine ja väärtustamine. Ühe võimalusena võiks seetõttu kaaluda koostööd nimetatud ühinguga ning selgitada välja nende huvi ja valmisolek hoone edasise kasutamise ja säilitamisega tegelemiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kais Matteus
nõustamisosakonna juhataja